

Ta radonet på allvar

31 oktober 07:13 2012 | Michael Lundgren med flera ordförande Svensk Radonförening:

En stor del av landets bostäder har fortfarande en alldeles för hög halt av strålning från radon i inomhusluften. En problematik som hälften av landets kommuner inte tar på tillräckligt stort allvar, med följderna att hundratals personer årligen drabbas av lungcancer i onödan.

Socialstyrelsens mål om minskningen av radonhalten i svenska bostäder lyder: "År 2020 skall byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför skall det säkerställas att: - radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft."

Socialstyrelsen bedömer i sin Miljöhälsorapport 2009 att cirka 500 lungcancerfall per år orsakas av radon i bostäder. Enligt Socialstyrelsen skulle 100 personer färre om året drabbas av lungcancer om målet skulle nås 2020. Det är också intressant att notera att WHO rekommenderar att riktvärdet för bostadsradon sätts till 100 Bq/m³.

För att få kunskap om hur situationen ser ut måste varje kommun ta sitt ansvar och ställa krav på fastighetsägarna så att radonmätningar genomförs. Att ansvaret för dessa frågor ligger på kommunerna är oomtvistligt, vilket senast fastlades i en dom i Mark- och Miljööverdomstolen (mål nr M 1118-12 om kommunernas rätt att förlägga fastighetsägare om att genomföra radonmätningar).

För att få en tydligare bild av hur situationen ser ut genomförde vi, Svensk Radonförening, nyligen en undersökning bland landets kommuner. 68 procent av kommunerna som besvarade enkäten. Resultaten visar:

- 2 miljoner radonmätningar bör göras innan 2020 för att miljömålen ska uppnås, det vill säga 260 000 per år. Det ska jämföras med nuvarande takt på cirka 80 000 - 90 000/år.
- Kommunerna saknar troligen kännedom om cirka 400 000 bostäder som överstiger riktvärdet på 200 Bq/m³.
- I hälften av Sveriges kommuner känner man till 15 procent eller färre av de mätningar som borde göras innan 2020.
- Appliceras resultatet på riket är endast 22 procent av de mätningar som borde vara gjorda 2020 i dag kända av kommunerna.
- Endast 53 procent av landets kommuner ställer krav på ägarna till flerbostadshus. Av de övriga planerar knappt hälften att skärpa kraven på ägare till flerbostadshus. Det vill säga - 26 procent av landets kommuner ställer inte, eller planerar inte att ställa, krav på ägarna till flerbostadshus, vad gäller radonmätningar.

Resultatet är nedslående och visar att för många kommuner inte har kontroll över radonsituationen i bostäderna och heller inte utför sitt tillsynsansvar på ett tillfredställande sätt.

Om Socialstyrelsens mål ska kunna nås måste antalet radonmätningar och radonsänkande åtgärder öka kraftigt. Det är nu dags för varje enskild kommun att skaffa sig en tydlig bild över hur situationen ser ut. I hur många bostäder har radonmätningar genomförts i den egna kommunen? Och hur många saknas? Det kan inte vara rimligt att hundratals personer varje år ska drabbas av lungcancer, enbart på grund av bristande kommunalt engagemang.

Michael Lundgren, ordförande Svensk Radonförening

Per Nilsson, styrelseledamot Svensk Radonförening